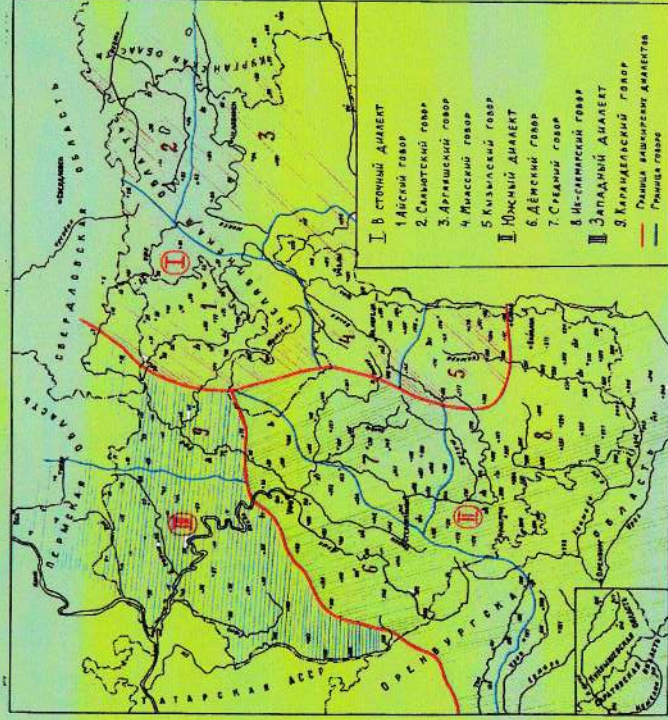

РӘСЭЙ ХАЛЫКТАРЫ ТЕЛДӘРЕ ДИАЛЕКТОЛОГИЯНЫҢ КӨНҮЗӘК МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ

XVII БӨТӘ РӘСЭЙ КОНФЕРЕНЦИЯНЫ

ПРОГРАММА

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДИАЛЕКТОЛОГИИ ЯЗЫКОВ НАРОДОВ РОССИИ

XVII ВСЕРОССИЙСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

РӘСЭЙ ФЭННИ ОЙОШМАЛАР ФЕДЕРАЛЬ АГЕНТЛЫҒЫ
РФА ТЕЛ ҒИЛЕМЕ ИНСТИТУТЫ

РФА ӨФӨ ҒИЛМИ ҮЗӘГЕ

РФА ӨФӨ ҒИЛМИ ҮЗӘГЕ ТАРИХ, ТЕЛ ҺӘМ ӨЗӘБИӘТ ИНСТИТУТЫ
БАШКОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҢЫ ФЭНДӘР АКАДЕМИЯҢЫ
БАШКОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҢЫ МӘҒАРИФ МИНИСТРЛЫҒЫ
БӨТӘ ДОНҖА БАШКОРТТАРЫ КОРОЛТАЙЫ

РӘСЭЙ ХАЛЫКТАРЫ ТЕЛДӘРЕ ДИАЛЕКТОЛОГИЯҢЫҢ КӨНҮЗӘК МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ

XVII Бөгә Рәсәй фәнни конференцияы
(Өфө, 1-2 июнь, 2017 й.)

ПРОГРАММА-САКЫРЫ

Өфө – 2017

КОНФЕРЕНЦИЯНЫҢ ЭШ ТӘРТИБЕ

31 май 2017 й.

Ситтән килгән кунактарҙы ҡаршылау һәм урындаштырыу

1 июнь 2017 й.

Өфө к., Октябрь пр., 71, РФА Өфө ғилми үзәге

Катнашыусыларҙы теркәү (секцияларҙа) 09.00 – 10.00

Секция ултырыштары 10.00 – 17.30

1-се секция “Диалектологияның көнүзек мәсьәләләре”
(Социаль-иктисади тикшеренеүҙәр институты, 411 ауд., 3-се кат);

2-се секция “Төрки диалектологияһының көнүзек мәсьәләләре”
(Социаль-иктисади институтының конференц-залы, 3-се кат);

3-сө секция “Диалект шарттарында туған телдәргә һәм дөүләт телдәрен укытыу” (Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының конференц-залы, 4-се кат)

Төшкө аш

13.00 – 14.00

2 июнь 2017 й.

Катнашыусыларҙы теркәү 09.00 – 10.00

(Өфө к., Октябрь пр., 71,

РФА Өфө ғилми үзәге, яңы лаборатор корпус, 2-се кат, фойе)

Пленар ултырыш

10.00 – 12.30

(Өфө к., Октябрь пр., 71,

РФА Өфө ғилми үзәгенң конференц-залы, яңы лаборатор корпус, 2-се кат)

Төшкө аш

12.30 – 13.30

Хөрмәтле _____!

Һеҙҙе Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының 85 йыллығына һәм күренекле башкорт телселәре, диалектологтар Н. Х. Мәксүтова (1932-2004), Т. Х. Кусимова (1927-1999), У. Ф. Нәҙерғоловтың (1937-1999) юбилейҙарына арналған «Рәсәй халыктары телдәре диалектологияһының көнүзек мәсьәләләре» XVII Бөтә Рәсәй фәнни конференцияһында катнашырға саҡырабыз.

Конференция 2017 йылдың 1-2 июнендә үтәсәк.

Адресы: Өфө ҡалаһы, Октябрь проспекты, 71. (РФА Өфө ғилми үзәге)

Ойштороу комитеты

Рәсми котлаулар

(Өфө калаһы, 3. Вәлиди урамы, 34,
М. Ғафури ис. Башкорт дәүләт академия
драма театры)

15.00 – 18.00

Киске аш

18.00 – 21.00

3 июнь 2017 й.

Ситтән килгән кунактарҙы озату

Конференцияның эш регламенты

Пленар докладтар

15 минутта тиклем

Секциялағы докладтар

10 минутта тиклем

Фекер алышыулар

5 минутта тиклем

1-се СЕКЦИЯ

ДИАЛЕКТОЛОГИЯНЫҢ КӨНҮЗӘК МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ

Өфө к., Октябрь пр., 71, 3-сө кат,

Социаль-иктисади тикшеренеуҙәр институты, 411-се ауд.

Етәкселәр: Мызников Сергей Алексеевич – РФА мөхбир ағзаһы, РФА Лингвистик тикшеренеуҙәр институты (Санкт-Петербург к.); Йәғәфәрова Гөлһаз Нурғәйез кыҙы – ф.ф.к., РФА ӨҒҮ Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының өлкән ғилми хеҙмәткәре (Өфө к.)

Сәрҡатип: Ишмөхәмәтова Аһита Шәүкәт кыҙы – РФА ӨҒҮ Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының кесе ғилми хеҙмәткәре (Өфө к.)

Докладтар:

1. **Белякова Светлана Михайловна** (Төмән к.)

Ерле халыҡ вәкиленең хәрәкәт феноменының эстетик яктан қабул итеүе

2. **Бекасова Елена Николаевна** (Ырымбур к.)

Ырымбур рус һөйләштәре һүз составының генетик үзенсәлектәре тураһында

3. **Пятаева Наталья Вячеславовна** (Стәрлетамак к.)

Рус теле һәм уның һөйләштәрендә весна //вешна тамырын тергезеү

4. **Плотникова Лариса Ивановна** (Белгород к.)

Белгород диалекты: һүзлек төҙөү мәсьәләләре

5. **Мызников Сергей Алексеевич** (Санкт-Петербург к.)

Казак һөйләштәрендә төрки һүзҙәре

6. **Ившин Леонид Михайлович** (Ижевск к.)

Г. Е. Верещагиндың рус-воляк кулъязма һүзлектәренен кайһы бер диалект үзенсәлектәре тураһында

7. **Кашкин Егор Владимирович** (Мәскәү к.)

Таулы мари теленең көнсығыш һөйләштәрендә ябыу мәғәнәһен белдергән кылымдарҙың семантикаһы

8. **Колосько Елена Валентиновна** (Санкт-Петербург к.)

Рус теле һөйләштәрендә социаль метафораның искәргән моделә

9. Мурзаева Тамара Ивановна (Һарытау к.)

Һарытау өлкәһе территорияһында коньяк рус тибындағы һөйләштән хәзгәргә торошо

10. Теуш Ольга Анатольевна (Екатеринбург к.)

Төньяк рус диалекттарында 'сөңгөл', 'һыу өйрмәһе' мәғәнәһендәге үзләштерелгән һүззәр

11. Биданок Марзият Муглиновна (Майкоп к.)

Әзәби адьгей теленәң формалашуына территорияль диалекттарҙың йогонтоһо

12. Иванов Владимир Андреевич (Мәскәү к.)

Волга буйы фин-угыр телдәренәң еноқиаш һүззәрен төрки телдәренекә менән сағыштырыу

13. Корбангәлиева Гүзәл Мансур кызы (Өфө к.)

Этномәзәни феномен буларак Башҡортостандағы рус һөйләштәре: килеп сығышы, бөгөнгө торошо һәм үсәше

Сығыштар:

Абдуллина А. Ш. (Бөрө), Бавуу-Сюрюн М. В. (Кызыл), Баграмова М. М. (Бөрө), Багирова Е. П. (Тәмән), Боброва М. В. (Пермь), Виноградов Д. В. (Сеул), Возелова Л. Г. (Салехард), Галкина М. Е. (Кулымкар), Ғәниева Ф. А. (Махачкала), Гишев Н. Т. (Майкоп), Датская М. В. (Волгоград), Илиева А. А. (Бөрө), Каксин А. Д. (Абакан), Кетова М. В. (Кулымкар), Красовская Н. А. (Тула), Люкина Н. М. (Глазов), Магомедов А. Дж. (Махачкала), Магомедов М. А. (Махачкала), Магомедова М. М. (Махачкала), Мугумова А. Л. (Махачкала), Никофорова О. В. (Арзамас), Поляков О. Е. (Саранск), Потова Р. П. (Сыктывкар), Рогожина В. Ф. (Саранск), Сажина С. А. (Сыктывкар), Сәидова П. А. (Махачкала), Сельдюкова А. Т. (Мәскәү), Сорокин А. А. (Петропавловск-Камчатский), Стародубцева Н. А. (Волгоград), Федосеева Е. Н. (Сыктывкар), Чарина О. И. (Якутск), Шәймәхәмәтова Э. А. (Пермь), Шарина С. И. (Якутск), Шәйхмәтөв Р. А. (Өфө).

Фекер алышыу һәм резолюция кабул итеү

2-сә СЕКЦИЯ

ТӨРКИ ДИАЛЕКТОЛОГИЯҢЫНЫҢ

КӨНҮЗӘК МӘСЪӘЛӘЛӘРӘ

(күренекле башҡорт телселәрә, диалектологтар

Н. Х. Мәксүтова (1932-2004), У. Ф. Нәзәрғоловтың (1937-

1999) юбилейҙарына арнала)

Өфө к., Октябрь пр., 71, 3-сә кат,

Социаль-иктисади тикшеренүзәр институтының конференц-залы

Етәкселәрә: Дыбо Анна Владимировна – РФА мөхбир ағзаһы, РФА Тел ғилеме институты урал-алтай телдәрә бүлгәгә мөдирә (Мәскәү к.); Йосопова Әлфиә Шәфкәт кызы – ф.ф.д., КФУ ФМКИ институты Г. Тукай ис. Татаристика һәм түркология юғары мәктәбә директоры (Казан к.); Хисамитдинова Фирзәүес Ғилмитдин кызы – БР Фәндәр академияһының мөхбир ағзаһы, ф.ф.д, профессор, РФА ӨҒҮ Тарих, тел һәм әзәбиәт институтының ғилми етәксәһе (Өфө к.)

Сәркәтип: Вәлиева Мәзинә Рәил кызы – ф.ф.к., РФА ӨҒҮ Тарих, тел һәм әзәбиәт институтының кәсә ғилми хәзмәткәрә (Өфө к.)

Докладтар:

1. Пәңчин Юлай Вәли улы (Өфө к.)

Н. Х. Мәксүтова: башҡорт теленәң көнсығыш диалектынан алып көнбайыш диалектын тикшерүгә тиклем (тыуыуына 85 йыл айкаңлы)

2. Сиразитдин Зиннур Әмир улы (Өфө к.)

Йәңгә телмәрзә тикшерүсә тыңғыһыз ғалим (Нәзәрғолов Урал Фәйзулла улы тураһында)

3. Дыбо Анна Владимировна (Мәскәү к.)

РФ Хөкүмәтенен мегагранты “Көнъяк Себер телдәре: синхрон һәм диахрон күзлектән һәм үз-ара бәйләнештә”: мәсьәләләр һәм проблемалар

4. **Зәкиев Мирфәтих Зәки улы** (Казан к.)

Татар диалекттарын һәм этногенезды өйрәнүгә яңы караш

5. **Йосопова Әлфия Шәфкәт кызы** (Казан к.)

XIX быуат татар-урыйс һүзлектәрендә диалект лексиканың роле һәм урыны

6. **Хисамитдинова Фирзәүес Ғилмигдин кызы** (Өфө к.)

Башкорттардың ырыу этнонимияһында башкорт теленен диалект үзенсәлектәре сағылышы

7. **Солтангәрәева Розалия Әсфәндиәр кызы** (Өфө к.)

“Аҡһаҡ ҡола” эпосының сюжет королюшон мифологиястик тергезеү

8. **Әкба Зәрема Нәзир кызы** (Мәскәү к.)

Кириллица төзөлгән беренсе башкорт китаптарының диалектка караанлыгы хақында

9. **Уртегешев Николай Сергеевич** (Новосибирск к.)

Икенсе артикуляция рәт ханты тартынкылары (соматик мәғлүмәттәр буйынса)

10. **Тазранова Алена Робертовна** (Новосибирск к.)

Тәржемә ителгән художестволы текстарза модалы формаларҙы биреү ысулдары (алтай теле материалында)

11. **Шәйхисламова Зөбәржәт Фәнил кызы** (Өфө к.)

Быуаттарға һалынған рухи күперҙәр (төрки диалектологияһына профессор Н. Х. Мәжсүтованың индергән өлөшө)

12. **Ондар Валентина Сувановна, Хертек Аржаана Борисовна** (Кызыл к.)

Тыва теле текстары электрон корпусы өсөн исем һүз төркөмөн семантик яктан тамғалау

13. **Бакыева Гөлсифа Тәкиулла кызы** (Төмән к.)

Себер татарҙарының ғәилә тураһында мәҡәл һәм әйтемдәре

14. **Токмашова Татьяна Анагольевна** (Таштагол к. Кемерово өлк.)

Шорҙардың тайыш араһы телендәге л хәрәфе менән билдәләнгән өндәрҙең фонематик статусы

15. **Пашалыюглу Джанан** (Невшехир к., Төркия) Төрки телдәренән беренсе диалектологик һүзлегә буларак «Дивану ләғәт әт-төрк»

Сығыштар:

Азнабаев Ә. М. (Өфө), Акбулатова Р. Т. (Өфө), Бачаева Н. М. (Элиста), Булгаков Р. М. (Өфө), Бохарова Г. Х. (Өфө), Велиева М. Р. (Өфө), Ғарипов А. С. (Учалы), Гусейнов Г. Р. А.-К. (Махакала), Дәүләтшина З. М. (Өфө), Искәндәрова С. А. (Өфө), Керимова Р. Н. (Өфө), Каскынова Г. Н. (Бөрө), Касым Б. К. (Алматы), Каракаев Ю. И. (Карасай), Колһарина Г. Ғ. (Өфө), Моратова Р. Т. (Өфө), Мәхмүдов А. Р. (Барзы), Муласва Н. М. (Элиста), Назаров Н. (Ташкент), Насилов Д. М. (Мәскәү), Нафиков Ш. В. (Өфө), Хәбибов Л. Г. (Өфө), Хөсәйенова Г. Р. (Өфө), Шәмсетдинова Г. Ғ. (Өфө), Юлдыбаева Г. В. (Өфө), Николаев Е. Р. (Якутск), Николаева А. М. (Якутск), Османова З. (Алматы), Очирова Н. Ч. (Элиста), Соегов М. (Ашхабад), Турарова К. К. (Алматы), Фәйзуллина Г. Ч. (Тубыл).

Фекер алышыу һәм резолюция қабул итеү

3-СӨ СЕКЦИЯ

ДИАЛЕКТ ШАРТТАРЫНДА ТУҒАН ТЕЛДӘРҤ ҺӘМ ДӘУЛӘТ ТЕЛДӘРЕН УКУЫТЫУ

(курәсәслә башкорт тел белгәсә, лексиконграф Т. Х. Кусимованың (1927-1999) юбилейына арнала)

Өфө к., Октябрь пр., 71, 4-се кат.

Тарих, тел һәм әзәбиәт институтының конференц-залы

Етәкселәр: Валиева Венера Фәрит кызы — БР мәгариф министры урынбасары (Өфө к.); Ишемголов Әмир Минләхмәт улы — биол.ф.д., профессор, Бөтә донъя башкорттары королтайы Башкарма комитеты рәйесә (Өфө к.); Сөләймәнова Резида Әхмәтйән кызы — ф.ф.к., РФА ӘҒҮ Тарих, тел һәм әзәбиәт институтының өлкән ғилми хезмәткәрә (Өфө к.)

Сәркәтип: Мортазина Гүзәл Хәким кызы — РФА ӘҒҮ

Тарих, тел һәм әзәбиәт институты лаборанты

Докладтар:

1. Сөләймәнова Резида Әхмәтйән кызы (Өфө к.)
Ғалимә һәм йәмәгәт эшмәкәрә (Т. Х. Кусимованың тыуыуына 90 йыл тулыуға карата)
2. Мохтәров Тимур Ғаяз улы (Өфө к.)
Мәктәпкәсә белем биреү өлкәһендә башкорт теленән хокуки режимы һәм уны гәмәлләштереү мәсьәләләре
3. Баһауегдинова Минләхәнә Ишмөхәмәт кызы (Өфө к.)
Туған телдә укуытыуа диалект һүзәрзәң әһәмиәте
4. Күзәкова Ғәйсә Абдрахман кызы (Өфө к.)
Глобалләшәү быуатында туған телдәр язмышы
5. Йәгәфәрова Гөлһаз Нурфәйез кызы (Өфө к.)
Диалект шарттарында әзәби тел нормаларына өйрәтеү мәсьәләһенә карата
6. Ғәббәсова Рәсимә Минехәйзәр кызы (Мәләүез районы)
Диалект шарттарында башкорт телен һәм әзәбиәтен укуытыу
7. Миндибаева Зилә Роберт кызы (Мәсетле районы)

Туған тел нескәлектәрән әй һөйләшә шарттарында өйрәнәү

8. Хәснәуллина Роза Дияс кызы (Нефтекама к.)

Диалект шарттарында башкорт телен укуытыуа лексик материалдары кулланыу (Тәтешле районы Йәскә Күрүзем ауылы һөйләшә)

9. Минһажетдинова Хәмизә Хәбиб кызы (Өфө к.)

Улқындарзан тартып алыусым миһең Таһғылыу аһай

10. Босқонбаева Л.А. (Өфө к.)

Башкорт фольклорының афористик жанрлары текстары корпусын тәзәү проблемаларына карата

Сығыштар:

Лхасаранова Б. Б. (Улан-Удэ к.), Макарова Д. В. (Саранск к.), Рогожина В. Ф. (Саранск к.).

РФ төбәктәрә һәм БР муниципаль райондары
королтайы етәкселәрә менән диалект шарттарында
башкорт телен укуытыу мәсьәләләрен тикһиһерәү буйынса
түһнәрәк өстәл

2 июнь 2017 й.

ПЛЕНАР УЛТЫРЫШ

Өфө к., Октябрь пр., 71, яңы лаборатор корпус,
РФА Өфө ғилми үзәгенң конференц-залы

Сәләмләүҙәр һәм котлауҙар:

1. Башҡортостан Республикаһы етәкселеге
2. Рәсәй фәнни ойошмалар федераль агентлығы
3. РФА Тарих-филология фәндәрсә бүлегә
4. РФА Өфө ғилми үзәгә етәкселеге
5. Башҡортостан Республикаһы Фәндәр академияһы
6. Башҡортостан Республикаһы министрлыҡтары, БР һәм Өфө ҡалаһы үҙәк учреждениеһы, ойошмалары

Докладтар:

Пәһничин Айбулат Вәли улы – РФА Өфө ғилми үзәгә Тарих, тел һәм әҙәбиәт институты директоры (Өфө к.)
Башҡортостан Республикаһы академик фәне флагманы (Тарих, тел һәм әҙәбиәт институтының 85 йыллығына ҡарата)

Алпатов Владимир Михайлович – РФА мөхбир ағзаһы, РФА Тел ғилеме институты (Мәскәү к.)
Нимә ул диалект?

Базаров Борис Ванданович – РФА академигы, РФА СБ монгол халыҡтарын, будда динен һәм Тибетты өйрәнеүсә институт (Улан-Удэ к.);

Крадин Николай Николаевич – РФА мөхбир ағзаһы, РФА АКБ Алыс Көнсығыш халыҡтары тарихы, археологияһы һәм этнографияһы институты (Владивосток к.)

Урта быуат глобалләшеу контексында Евразия күскенселәре
Мызников Сергей Алексеевич – РФА-ның мөхбир ағзаһы, РФА Лингвистик тикшеренеүҙәр институты (Санкт-Петербург к.)
Казак һөйләштәрендә төрки һүҙҙәре

ФЕДЕРАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО НАУЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ РОССИИ
ИНСТИТУТ ЯЗЫКОЗНАНИЯ РАН
УФИМСКИЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР РАН
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ, ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ УНЦ РАН
АКАДЕМИЯ НАУК РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН
ВСЕМИРНЫЙ КУРУЛТАЙ БАШКИР

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДИАЛЕКТОЛОГИИ ЯЗЫКОВ НАРОДОВ РОССИИ

XVII Всероссийская научная конференция
(Уфа, 1–2 июня 2017 г.)

ПРОГРАММА – ПРИГЛАШЕНИЕ

Уфа – 2017

ПОРЯДОК РАБОТЫ КОНФЕРЕНЦИИ

31 мая 2017 г.

Встреча и заселение иногородних участников

1 июня 2017 г.

г. Уфа, пр. Октября, 71, Уфимский научный центр РАН

Регистрация участников (в секциях) 09.00 – 10.00

Секционные заседания 10.00 – 17.30

Секция 1 “Актуальные проблемы диалектологии”
(Институт социально-экономических исследований УНЦ РАН, ауд. 411, 3-й этаж);

Секция 2 “Актуальные проблемы тюркской диалектологии” (Конференц-зал Института социально-экономических исследований УНЦ РАН, 3-й этаж);

Секция 3 “Обучение родным и государственным языкам в условиях диалекта” (Конференц-зал Института истории, языка и литературы УНЦ РАН, 4-й этаж)

Перерыв на обед 13.00 – 14.00

2 июня 2017 г.

Регистрация участников 09.00 – 10.00

(г. Уфа, пр. Октября, 71, Уфимский научный центр, новый лабораторный корпус, 2-й этаж, фойе)

Пленарное заседание 10.00 – 12.30

(г. Уфа, пр. Октября, 71, Конференц-зал УНЦ РАН, новый лабораторный корпус, 2-й этаж)

Обед 12.30 – 13.30

Официальные поздравления 15.00 – 18.00

(г. Уфа, ул. 3. Валиди, 34,

Уважаемый (ая) _____ !

Приглашаем Вас принять участие в работе XVII Всероссийской научной конференции «Актуальные проблемы диалектологии языков народов России», посвященной 85-летию Института истории, языка и литературы и юбилеям известных башкирских языковедов, диалектологов Н. Х. Максютовой (1931-2004), Т. Х. Кусимовой (1927-1999), У. Ф. Надергулова (1937-1999).

Конференция состоится 1-2 июня 2017 года по адресу: г. Уфа, пр. Октября, 71 (Уфимский научный центр РАН).

Оргкомитет

Ужин

18.00 – 21.00

3 июня 2017 г.

Отъезд иногородних участников

Регламент работы конференции

Доклады на пленарном заседании до 15 минут
Доклады на секциях до 10 минут
Выступления в прениях до 5 минут

СЕКЦИЯ 1

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДИАЛЕКТОЛОГИИ

г. Уфа, пр. Октября, 71, 3-й этаж, ауд. 411 Института
социально-экономических исследований УНЦ РАН

Руководители: Мызников Сергей Алексеевич – член-корреспондент РАН, Институт лингвистических исследований РАН (г. Санкт-Петербург); Ягафарова Гульnaz Нурафазовна – к.ф.н., с.н.с. Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Секретарь: Ишмухаметова Анита Шаукатовна – м.н.с. Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Доклады:

1. **Белякова Светлана Михайловна** (г. Тюмень)
Феномен движения в эстетическом восприятии диалектоносителя
2. **Бекасова Елена Николаевна** (г. Оренбург)
О генетических особенностях лексического состава оренбургских русских говоров
3. **Пятаева Наталья Вячеславовна** (г. Стерлитамак)
Корневое гнездо Весна // Вешна в литературном языке и русских народных говорах: опыт реконструкции
4. **Плотникова Лариса Ивановна** (г. Белгород)
Белгородский диалект: проблемы лексикографирования
5. **Мызников Сергей Алексеевич** (г. Санкт-Петербург)
Тюркизмы в казачьих говорах
6. **Ившин Леонид Михайлович** (г. Ижевск)
О некоторых диалектных особенностях рукописных русско-вотских словарей Г. Е. Верещагина
7. **Кашкин Егор Владимирович** (г. Москва)
Семантика глаголов закрывания в восточных говорах горномарийского языка
8. **Колосько Елена Валентиновна** (г. Санкт-Петербург)
Устаревшая модель социальной метафоры в русских народных говорах
9. **Мурзаева Тамара Ивановна** (г. Саратов)

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ТЮРКСКОЙ ДИАЛЕКТОЛОГИИ
(посвящается юбилеям известных башкирских языковедов,
диалектологов Н. Х. Максютовой (1932-2004) и

У. Ф. Надергулова (1937-1999)

г. Уфа, пр. Октября, 71, 3-й этаж,

конференц-зал Института социально-экономических
исследований УНЦ РАН

Руководители: Дыбо Анна Владимировна – д.ф.н., профессор, член-корреспондент РАН, главный научный сотрудник, заведующий отделом урало-алтайских языков Института языкознания РАН (г. Москва); Юсупова Альфия Шавктовна – д.ф.н., Директор Высшей школы татаристики и тюркологии им. Г.Тукая ИФМК КФУ (г. Казань); Хисамитдинова Фирдаус Гильмитдиновна – член-корр. АН РБ, д.ф.н., профессор, научный руководитель Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Секретарь: Валиева Мадина Раилевна – к.ф.н., м.н.с. Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Доклады:

1. Псянчин Юлай Валиевич (г. Уфа)
Н.Х.Максютова: от описания восточного диалекта башкирского языка к западному диалекту башкирского языка (к 85-летию со дня рождения)
2. Сиразитдинов Зиннур Амирович (г. Уфа)
Неутомимый исследователь живой речи (о Надергулове Урале Файзуллоевиче)
3. Дыбо Анна Владимировна (г. Москва)
Мегагрант Правительсва РФ “Языки Южной Сибири в синхронии, диахронии и взаимодействиях”: задачи и проблемы
4. Закиев Мирфатых Закиевич (г. Казань)
Новый взгляд на изучение татарских диалектов и этногенеза
5. Юсупова Альфия Шавктовна (г. Казань)

Современное состояние говора южнорусского типа на территории Саратовской области

10. Теуш Ольга Анатольевна (г. Екатеринбург)

Заместованная лексика с семантикой ‘омут’, ‘водоворот’ в севернорусских диалектах

11. Биданок Марзият Мутдиновна (г. Майкоп)

Влияние территориальных диалектов на формирование адыгейского литературного языка

12. Иванов Владимир Андреевич (г. Москва)

Звукоподражания финно-угорских языков Поволжья в сопоставлении с тюркскими

13. Курбангалеева Гузель Мансуровна (г. Уфа)

Русские говоры Башкортостана как этнокультурный феномен: генезис, функционирование и развитие

Выступления:

Абдуллина А. Ш. (Бирск), Бавуу-Сюрюн М. В. (Кызыл), Баграмова М. М. (Бирск), Багирова Е. П. (Тюмень), Боброва М. В. (Пермь), Виноградов Д. В. (Сеул), Возелова Л. Г. (Салехард), Галкина М. Е. (Кудымкар), Ганиева Ф. А. (Махачкала), Гишев Н. Т. (Майкоп), Датская М. В. (Волгоград), Илиева А. А. (Бирск), Каксин А. Д. (Абакан), Кетова М. В. (Кудымкар), Красовская Н. А. (Тула), Люкина Н. М. (Глазов), Магомедов А. Дж. (Махачкала), Магомедов М. А. (Махачкала), Магомедова М. М. (Махачкала), Мугумова А. Л. (Махачкала), Никофорова О. В. (Арзамас), Поляков О. Е. (Саранск), Попова Р. П. (Сыктывкар), Рогожина В. Ф. (Саранск), Сажина С. А. (Сыктывкар), Саидова П. А. (Махачкала), Сельдюкова А. Т. (Москва), Сорокин А. А. (Петропавловск-Камчатский), Стародубцева Н. А. (Волгоград), Федосеева Е. Н. (Сыктывкар), Чарина О. И. (Якутск), Шаймухаметова Э. А. (Пермь), Шарина С. И. (Якутск), Шахметов Р. А. (Уфа).

Обсуждение докладов и принятие резолюции

Роль и место диалектной лексики в татарско-русских словарях XIX века

6. **Хисамитдинова Фирдаус Гильмитдиновна** (г. Уфа)

Отражение диалектных особенностей башкирского языка в этнонимии родовых подразделений башкир

7. **Султангареева Розалия Асфандияровна** (г. Уфа)

Мифологистическая реконструкция сюжетных кодов башкирского эпоса "Акхак кола" (Хромой саврасый)

8. **Экба Зарема Назировна** (г. Москва)

К вопросу о диалектной принадлежности первых башкирских книг на кириллице

9. **Уртгешев Николай Сергеевич** (г. Новосибирск)

Хантыйские согласные второго артикуляционного ряда (по соматическим данным)

10. **Тазранова Алена Робертовна** (г. Новосибирск)

Способы передачи модальных форм в переводных художественных текстах (на материале алтайского языка)

11. **Шайхисламова Зубаржат Фанилевна** (г. Уфа)
Духовные мосты перекинутые на века (о вкладе профессора Н.Х.Максютовой в тюркскую диалектологию)

12. **Онгар Валентина Сувановна, Хертек Аржаана Борисовна** (г. Кызыл)

Семантическая разметка имени существительного для электронного корпуса текстов тувинского языка

13. **Бакиева Гульсифа Такиюлловна** (г. Тюмень)
Пословицы и поговорки сибирских татар о семье

14. **Токмашова Татьяна Анатольевна** (г. Таштагол, Кемеровская область)

Фонематический статус звуков, обозначаемых графемой л, в языке шорского рода таеш

15. **Пашалыюглу Джанан** (г. Невшехир, Турция) «Дивану лутат ат-турк» как первый диалектологический словарь тюркских языков

Выступления:

Азнабаев А. М. (Уфа), Акбулатова Р. Т. (Уфа), Бачаева Н. М. (Элиста), Булгаков Р. М. (Уфа), Бухарова Г. Х. (Уфа), Валиева М. Р. (Уфа), Гарипов А. С. (Учалы), Гусейнов Г.-Р.А.-К. (Махачкала), Давлетшина З. М. (Уфа), Искандарова С. А. (Уфа),

Каримова Р.Н. (Уфа), Каскинова Г. Н. (Бирск), Касым Б. К. (Алматы), Каракаев Ю. И. (Карачаевск), Кульсарина Г. Г. (Уфа), Муратова Р. Т. (Уфа), Махмудов А. Р. (Барда), Мулаева Н. М. (Элиста), Назаров Н. (Ташкент), Насилов Д. М. (Москва), Нафиков Ш. В. (Уфа), Хабибов Л. Г. (Уфа), Хусаинова Г. Р. (Уфа), Шамсетдинова Г. Г. (Уфа), Юлдыбаева Г. В. (Уфа), Николаев Е. Р. (Якутск), Николаева А. М. (Якутск), Османова З. (Алматы), Очирова Н. Ч. (Элиста), Соетов М. (Ашхабад), Турарова К. К. (Алматы), Файзуллина Г. Ч. (Тобольск).

Обсуждение докладов и подведение итогов

СЕКЦИЯ 3

ОБУЧЕНИЕ РОДНЫМ И ГОСУДАРСТВЕННЫМ ЯЗЫКАМ В УСЛОВИЯХ ДИАЛЕКТА (НА ПРИМЕРЕ ПОЛИЭТНИЧЕСКИХ РЕГИОНОВ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ)

(посвящается юбилею известного башкирского языковеда,
лексикотографа Т. Х. Кусимовой (1927-1999)
г. Уфа, пр. Октября, 71, 4-й этаж, конференц-зал Института
истории, языка и литературы УНЦ РАН

Руководители: Валеева Венера Фаритовна – заместитель
министра образования РБ (г. Уфа); Ишемгулов Амир
Миннихаметович – д.б.н., профессор, председатель Исполкома
Всемирного курултая башкир; Сулейманова Резида
Ахметьяновна – к.ф.н., с.н.с. Института истории, языка и
литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Секретарь: Муртазина Гузель Хакимовна – лаборант
Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)

Доклады:

1. Сулейманова Резида Ахметьяновна (г. Уфа)
Ученый и общественный деятель (к 90-летию со дня
рождения Т. Х. Кусимовой)
2. Мухтаров Тимур Газзович (г. Уфа)
Правовой режим башкирского языка в сфере дошкольного
образования и проблемы его практической реализации
3. Багаутдинова Минихана Ишмухаметовна (г. Уфа)
К вопросу изучения родного языка и литературы в условиях
диалекта
4. Кузбекова Райса Абдрахмановна (г. Уфа)
Судьбы родных языков в век глобализации
5. Ягафарова Гульназ Нурфаезовна (г. Уфа)
К проблеме обучения нормам литературного языка в
условиях диалекта
6. Габбасова Расима Миннихайдаровна (Мелеузовский
район РБ)
Проблема изучения башкирского языка и литературы в
условиях диалекта

7. Минлибаева Зилия Робертовна (Мечетлинский район РБ)
Обучение родному языку в условиях айского говора
8. Хуснуллина Роза Диясовна (г. Нефтекамск)

Использование лексического материала в изучении
башкирского языка в условиях диалекта (говор д. Старый
Курдым Татышлинского района)

9. Мингажетинова Хамида Халимовна (г. Уфа)
Человек, который помог в трудную минуту

10. Бускунбаева Лилия Айсовна (г. Уфа)

К проблеме создания корпуса текстов афористических
жанров башкирского фольклора

Выступления:

Лхасаранова Б. Б. (г. Улан-Удэ), Макарова Д. В.
(г. Саранск), Рогожина В. Ф. (г. Саранск).

Круглый стол по обсуждению проблем обучения
башкирскому языку в условиях диалекта
с руководителями курултая муниципальных районов РБ и
регионов РФ

2 июня 2017 г.

ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ

г. Уфа, пр. Октября, 71, новый лабораторный корпус,
конференц-зал УНЦ РАН

Приветствия

1. Руководство Республики Башкортостан
2. Федеральное агентство научных организаций России
3. Отделение историко-филологических наук РАН
4. Руководство Уфимского научного центра РАН
5. Академия наук Республики Башкортостан
6. Министерства РБ и учреждения, организации г. Уфы и РБ

Доклады:

1. **Псянчин Айбулат Валиевич** – директор Института истории, языка и литературы УНЦ РАН (г. Уфа)
Флагман академической науки РБ (к 85 летию Института истории, языка и литературы УНЦ РАН)
2. **Алнатов Владимир Михайлович** – член-корреспондент РАН, Институт языкознания РАН (г. Москва)
Что такое диалект?
3. **Базаров Борис Ванданович** – академик РАН, Институт монголоведения, буддологии и тибтологии СО РАН (г. Улан-Удэ), **Крадин Николай Николаевич** – член-корреспондент РАН, Институт истории, археологии и этнографии народов Дальнего Востока ДВО РАН (г. Владивосток)
Кочевники Евразии в контексте средневековой глобализации
4. **Мызников Сергей Алексеевич** – член-корреспондент РАН, Институт лингвистических исследований РАН (г. Санкт-Петербург)

Тюркизмы в казахских говорах